

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-01-16

Diarienummer 0164/22

Handläggare:

Anna Säveskog

Telefon: 031-368 03 90

E-post: anna.saveskog@stadshuset.goteborg.se

Göteborgs Stads dagvattenpolicy

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Göteborgs Stads dagvattenpolicy, i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas.

Sammanfattning

Kretslopp och vattennämnden beslutade vid sitt sammanträde 2022-11-16 § 211 att godkänna förslag till Göteborgs Stads dagvattenpolicy och att översända förslaget till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för fastställande.

Dokumentet ersätter tidigare dagvattenpolicy som var en del av fördjupad översiktsplan Vatten, vilken upphörde att gälla i samband med att översiktsplan 2022 antogs.

Policyn anger hur dagvatten ska hanteras där det förekommer i stadens olika verksamheter och har flera syften såsom till exempel att minska mängden och rena dagvatten, ge fler ekosystemtjänster samt skydda byggnader, natur- och kulturvärden. Alla nämnder och bolag i Göteborgs Stad som har ett ansvar för planering och hantering av dagvatten omfattas av policyn.

Stadsledningskontoret delar kretslopp- och vattennämndens bedömningar och är positivt till nämndens förslag till dagvattenpolicy och föreslår att kommunfullmäktige fastställer Göteborgs Stads dagvattenpolicy.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Policyn bedöms i sig inte generera ökade kostnader. Policyn tydliggör vägvalen för att möta krav från lagstiftaren och uppfylla stadens planer och strategier.

Policyn kan bidra till att öka möjligheterna att undgå framtida sanktioner eftersom förutsättningarna att uppnå lagkrav stärks. Miljöbalkens krav att uppnå god vattenstatus i recipient har ännu inte genererat sanktionspraxis gällande utsläpp från allmänna ledningar. Kraven är dock skarpt ställda och kommer sannolikt leda till sanktionsavgifter framöver vid brist på efterlevnad.

För att hantera dagvattenflöde som VA-huvudmannen har ansvar för att hantera inom kravet om skäligen säkerhet (enligt Lagen och allmänna vattentjänster), krävs ytor för dagvattenfördröjning i stadsmiljön. Policyn kan underlätta nödvändiga vägval i såväl tidiga som sena skeden av stadsplaneringen. Erforderlig markyta för fördröjning och rening är till exempel nödvändig att samplanera med ytterligare samhällsfunktioner för att

nå mål i ÖP och övriga planer. Ekonomin i stadens exploateringsprojekt är beroende av ett effektivt nyttjande av allmänplatsmark för alla de nyttor som är nödvändiga. Målkonflikter i stadsplaneringen kan leda till att ytorna för fördröjning av dagvatten blir för små vilket kan leda till otillräcklig fördröjning av dagvatten vilket i sin tur kan leda till översvämning. Underlåtenhet att hantera detta kan leda till ökade regresskostnader efter intensiva regn. Regresskostnad är den kostnad som fastighetsägares försäkringsbolag kräver av VA-huvudman om den inte uppfyllt lagens krav om skäligen säkerhet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret bedömer att dagvattenpolicyn kan bidra till miljö- och klimatprogrammets måluppfyllnad avseende miljömålet *Göteborg har en hög biologisk mångfald* med dess indikator *Andel ytvattenförekomster med god ekologisk status* samt delmålet *Göteborgs Stad arbetar för renare hav, sjöar och vattendrag*. Dagvattenpolicyn kopplar även till miljö- och klimatprogrammets strategi *Vi planerar för en grön och robust stad*. Policyns principer bedöms ha en positiv påverkan på generationsmålet i Sveriges miljömålssystem.

Policyn stärker syften i lokala dokument såsom till exempel översiktsplan, åtgärdsplan god vattenstatus, åtgärdsplan avlopp samt riktlinjer och riktvärden för utsläpp av förorenat vatten till dagvattennät och recipient.

Fler gröna stråk och gröna dagvattenlösningar skapar förutsättningar för ökad biologisk mångfald. Åtgärderna kan även bidra till ett mer robust mikroklimat och en mer resilient stad som bättre kan möta nuvarande och framtida klimatförändringar.

Bedömning ur social dimension

Policyn kan bidra på sociala områden såsom tillgång till grönområden, ökade rekreativsmöjligheter och ha en positiv påverkan på stadsbilden. Det kan i sin tur förbättra hälsotillståndet genom att staden blir mer grön och minskar uppkomst av värmeproblem.

Bilagor

1. Kretslopp och vattennämndens handlingar 2022-11-16 § 211
2. Göteborgs Stads dagvattenpolicy

Ärendet

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har att ta ställning till kretslopp och vattennämndens förslag till Göteborgs Stads dagvattenpolicy.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund, beslut och process

Kretslopp och vattennämnden beslutade vid sitt sammanträde 2022-11-16 § 211 att godkänna förslag till Göteborgs Stads dagvattenpolicy och att översända förslaget till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för fastställande.

Förslaget till ny policy har arbetats fram av kretslopp och vattenförvaltningen i samarbete med stadens samverkansgrupp dagvatten. Kretslopp och vattennämnden beslutade 2022-01-19 § 16 att skicka förslaget till dagvattenpolicy på remiss till berörda förvaltningar och bolag. Synpunkter från förvaltningarna är sammanställda i bilagor till kretslopp och vattennämndens handlingar. Trafikkontoret valde att skapa ett eget förslag till policy. Nuvarande förslag till policy är en omarbetad version utifrån remissvaren.

Att skapa bättre förutsättningar för måluppfyllelse både avseende lagstiftning och stadens krav och mål har varit styrande vid framtagandet av policyn. Dokumentet ersätter tidigare dagvattenpolicy som var en del av fördjupad översiktsplan Vatten, vilken upphörde att gälla i samband med att översiktsplan 2022 antogs.

Den nya översiktsplanen från 2022 fastslår att vattenfrågorna ska vara strukturerande i stadens planering – mer konkret beskrivet i de tematiska inriktningarna *Välmående vatten* och *Plats för teknisk försörjning*.

Förutsättningarna för att det ska fungera i praktiken behöver dock förstärkas genom en dagvattenpolicy enligt kretslopp och vattennämndens bedömning.

Dagvattenpolicy

Alla nämnder och bolag i Göteborgs Stad som har ett ansvar för planering och hantering av dagvatten omfattas av policyn.

Policy i elva punkter

Policyn formuleras i elva punkter och är vägledande i plan- och bygglovshanteringen och i förvaltningars och bolags egna löpande verksamheter, såväl på allmän plats som på kvartersmark.

Syften

Policyn anger hur dagvatten ska hanteras där det förekommer i stadens olika verksamheter och har flera syften såsom att minska mängden dagvatten, öka trögheten i avrinningen, rena dagvattnet, skydda byggnader, natur- och kulturvärden, och människors liv och hälsa, ge fler ekosystemtjänster samt att öka resiliensen mot klimatförändringar.

Utgångspunkter i policyn

För att möta nuvarande och kommande klimatförändringar och göteborgarnas behov av en hållbar stad är det viktigt att dagvattenhanteringen stödjer arbetet med att göra staden mer resilient, vilket bland annat innebär ett mer robust mikroklimat. Praktiskt betyder det att gröna lösningar och naturvårdsåtgärder ska lyftas fram inom dagvattenhanteringen. Det är viktigt att begränsa mängden hårdgjord yta för att på så sätt gynna vattenbalansen i staden och tillförsel av vatten till vegetation.

Dagvattenhanteringen ska utformas med hänsyn till människors välmående, hälsa och säkerhet, miljön i vatten och mark, samt minimera risken för skador på byggnader och anläggningar. Framtida exploateringar ska inte äventyra möjligheterna att uppnå god vattenstatus i recipienterna. Vidare ska källor till förorening av dagvatten begränsas. Detta görs bland annat genom att Göteborgs Stad via uppmaning och information verkar för att material med minsta möjliga miljöpåverkan används vid kontakt med dagvatten, men även att utformning och drift av allmän plats sker på ett sätt som minimerar läckage av fosfor och kväve, och att Göteborgs Stad begränsar föroreningar från fordon och gaturum.

Kretslopp och vattennämndens bedömning och fortsatt arbete

Kretslopp och vattennämnden lyfter behovet av uppdatering och samordning av styrande dokument för enklare hantering i stadsplaneringen gällande dagvattenfrågor och bedömer att policyn utgör en bra grund för att öka möjligheterna att nå lagstiftningarnas krav och uppnå stadens mål om ett hållbart byggande. När policyn är fastställd kommer arbetet med bland annat förtydligande rutiner och mallar fortsätta med utgångspunkt i policyns skrivningar.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret delar kretslopp- och vattennämndens bedömningar och är positiv till nämndens förslag till dagvattenpolicy. Kontoret föreslår att kommunfullmäktige antar Göteborgs Stads dagvattenpolicy.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

§ 211 0171/21

Förslag till Göteborgs Stads dagvattenpolicy

Beslut

Enligt förvaltningens förslag:

Kretslopp och vattennämnden godkänner förvaltningens förslag till *Göteborgs Stads dagvattenpolicy* enligt bilaga 1 och översänder förslaget till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för fastställande.

Tidigare behandling

Information i ärendet lämnades vid Kretslopp och vattennämndens sammanträde 2022-10-19 § 183.

Handling

Förvaltningen har 2022-11-03 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen, Trafiknämnden, Byggnadsnämnden, Park- och naturnämnden, Lokalnämnden, Miljö- och klimatnämnden, Idrott- och föreningsnämnden, Göteborg Energi AB, Älvstranden Utveckling AB, Göteborgs Hamn AB

Dag för justering

2022-11-16

Vid protokollet

Sekreterare

Emilia Dahlstedt

Ordförande

Justerande

Claes Johansson

Jöran Fagerlund

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-11-03

Diarienummer 0171/21

Stadsutvecklingsavdelningen

Helena Frohm

Telefon: 031-368 7410

E-post: helena.frohm@kretsloppochvatten.goteborg.se

Förslag till Göteborgs Stads dagvattenpolicy

Förslag till beslut

Kretslopp och vattennämnden godkänner förvaltningens förslag till *Göteborgs Stads dagvattenpolicy* enligt bilaga 1 och översänder förslaget till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för fastställande.

Sammanfattning

Ärendet har 2022-10-19 § 183 varit ett informationsärende i Kretslopp och vattennämnden.

Göteborgs Stads Dagvattenpolicy ersätter tidigare dagvattenpolicy som var en del av fördjupad översiktsplan (FÖP) Vatten. FÖP Vatten upphörde att gälla i samband med antagande av ny översiktsplan (ÖP) 2022.

Ny ÖP fastslår att vattenfrågorna ska vara strukturerande i stadens planering, mer konkret beskrivet i de tematiska inriktningarna *Välmående vatten* och *Plats för teknisk försörjning*. Förutsättningarna för att det ska fungera i praktiken behöver förstärkas genom en dagvattenpolicy. Policyn utgör en bra grund för att öka möjligheterna att nå lagstiftningarnas krav (MKN, LAV, PBL) och uppnå stadens mål om ett hållbart byggande.

Kretslopp och vatten ser ett behov av uppdatering och samordning av styrande dokument gällande dagvattenfrågor. När dagvattenpolicyn är beslutad kommer arbetet med förtydligande av riktlinjer, rutiner och mallar fortsätta med policyns skrivningar i åtanke.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson

Förvaltningsdirektör

Bilagor

Bilaga 1. Förslag till Göteborgs Stads dagvattenpolicy

Bilaga 2. Förslag till dagvattenpolicy – version med spårbara ändringar efter informationsärendet 2022-10-19

Bilaga 3. Sammanställning av remissvar

Bilaga 4. Remissvar från Miljöförvaltningen

Bilaga 5. Remissvar från Trafikkontoret

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden har att godkänna förvaltningens förslag till Göteborgs Stads dagvattenpolicy och översända den till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för fastställande.

Beskrivning av ärendet

Kretslopp och vattennämnden beslutade 2022-01-19 § 16 att skicka förslaget till dagvattenpolicy på remiss till berörda förvaltningar och bolag.

Policyförslaget fick ett antal synpunkter från flera förvaltningar. Dessa är sammanställda och redovisas i bilagorna 3 till 5. Trafikkontoret valde att skapa ett eget förslag till policy som redovisas i sin helhet som bilaga 5.

Samtliga synpunkter har beaktats och förslaget som nu redovisas (se bilaga 1) är en omarbetad version som har tagit största möjliga sammanvägda hänsyn till inkomna yttranden. Styrande för arbetet har varit att policyn ska ge bättre förutsättningar för måluppfyllelse både gällande lagstiftarens och stadens krav och mål.

Detta dokument ersätter tidigare dagvattenpolicy som var en del av fördjupad översiktsplan Vatten, vilken upphörde att gälla i samband med att översiktsplan 2022 antagits.

Den nya översiktsplanen (ÖP) från 2022 fastslår att vattenfrågorna ska vara strukturerande i stadens planering – mer konkret beskrivet i de tematiska inriktningarna *Välmående vatten* och *Plats för teknisk försörjning*.

Förutsättningarna för att det ska fungera i praktiken behöver dock förstärkas genom en dagvattenpolicy.

Policyn har flera syften:

- minska mängden dagvatten, dvs att öka infiltration och interception¹
- öka trögheten i avrinningen
- rena dagvattnet
- skydda byggnader, natur- och kulturvärden, och människors liv och hälsa
- ge fler ekosystemtjänster
- öka resiliensen mot kommande klimatförändringar.

Kretslopp och vatten upplever ett behov av uppdatering och samordning av styrande dokument för enklare hantering i stadsplaneringen gällande dagvattenfrågor. Policyn utgör en bra grund för att öka möjligheterna att nå lagstiftningarnas krav och uppnå stadens mål om ett hållbart byggande.

När dagvattenpolicyn är beslutad kommer arbetet med förtydligande av riktlinjer, rutiner och mallar fortsätta med policyns skrivningar i åtanke.

¹ Avdunstning från vegetation.

Förvaltningens bedömning

Förslaget till ny policy har arbetats fram inom samverkansgrupp dagvatten med representation från närmsta berörda förvaltningar. Policyn har presenterats för förvaltningsledningen under hösten 2021 och den har även stämts av med Stadsledningskontoret. Förvaltningens bedömning är att policyn behövs och att den fyller en viktig funktion i stadens arbete med dagvatten.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Policyn bedöms i sig inte generera ökade kostnader, utan kommer rätt nyttjad underlätta vägvalen för att på ett kostnadseffektivt sätt möta ökade krav från lagstiftaren och uppfylla stadens planer och strategier.

För att hantera en förändrad praxis för det dagvattenflöde som VA-huvudmannen har ansvar för att hantera inom kravet om skäligen säkerhet krävs ytor för dagvattenfördröjning i stadsmiljön. Underlåtenhet att hantera detta förväntas leda till ökade regresskostnader efter kommande intensiva regn.

Miljöbalkens krav att uppnå god vattenstatus i recipient har ännu inte genererat sanktionspraxis gällande utsläpp från allmänna ledningar. Kraven är dock skarpt ställda och kommer sannolikt leda till sanktionsavgifter framöver.

Erforderlig markyta för fördröjning och rening är nödvändiga att samplanera med ytterligare samhällsfunktioner för att nå mål i ÖP och övriga planer, t ex grönplanens om en nära, sammanhållen och robust stad. Ekonomin i stadens exploateringsprojekt är beroende av ett effektivt nyttjande av allmänplatsmark för alla de nyttor som är nödvändiga. Policyn kommer att tydliggöra nödvändiga vägval i tidiga såväl som sena skeden av stadsplaneringen.

Policyn bedöms öka möjligheterna att undgå framtida sanktioner eftersom förutsättningarna att uppnå lagkrav förstärks.

Bedömning ur ekologisk dimension

Policyns principer bedöms ha en positiv påverkan på generationsmålet och skapar gynnsamma förutsättningar att nå stadens övriga mål redovisade i följande dokument:

- översiktsplan
- åtgärdsplan god vattenstatus
- åtgärdsplan avlopp
- riktlinjer och riktvärden för utsläpp av förorenat vatten till dagvattennät och recipient
- reningskrav för dagvatten
- principer fastslagna i branschorganisationens Svenskt Vattens publikationer.

Genom fler gröna stråk och gröna dagvattenlösningar kommer den biologiska mångfalden att öka. Åtgärderna kommer även att bidra till ett mer robust

mikroklimat och en mer resilient stad som bättre kan möta framtida klimatförändringar.

Bedömning ur social dimension

Policyn bedöms kunna bidra på en rad sociala områden såsom tillgång till grönområden, ökade rekreativsmöjligheter och ha en positiv påverkan på stadsbilden. Detta i sin tur kommer att förbättra hälsotillståndet genom att staden blir mer grön och minskar uppkomsten av värmeproblem.

Samverkan

Samverkan med de fackliga organisationerna har bedömts som icke nödvändig.

Policyn gäller för alla nämnder och bolag i Göteborgs Stad som bär ett ansvar för planering och hantering av dagvatten

Expedieringskrets

Kommunstyrelsen, Trafiknämnden, Byggnadsnämnden, Park- och naturnämnden, Lokalnämnden, Miljö- och klimatnämnden, Idrott- och föreningsnämnden, Göteborg Energi AB, Älvstranden Utveckling AB, Göteborgs Hamn AB

Bilaga 2. Sammanställning av remissvar

Organisation	Synpunkter
Idrotts- och föreningsförvaltningen	Har inga invändningar emot ärendet.
Göteborg energi	Lyfter fram att det är viktigt att inte kablar förstörs vid schaktning och andra markarbeten
Göteborg Energi Nät AB (GENAB)	Har inga invändningar emot ärendet.
Göteborg Energi Fjärrvärme och Fjärrkyla samt Signalkablar. Göteborg Energi Gasnät AB (GEGAB)	Har inga invändningar emot ärendet.
Göteborg Energi GothNet AB	Har inga invändningar emot ärendet.
Älvstranden Utveckling	Älvstranden Utveckling avstår från att lämna remissvar på grund av för hög arbetsbelastning.
Stadsledningskontoret	<p>SLK la fram synpunkter som kan sammanfattas i följande punkter (utdrag):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lite tung att läsa och det blir lite otydligt vad "som gäller". - Det är viktigt att som läsare förstå vad som förväntas av en. - Se över passiv meningsbyggnad. - Se över texten i punkterna i policyn så att de formuleras mer styrande än "konstaterande". Till exempel sista punkten: "Möjligheter till separering av kombinerade avloppssystem för att minska bräddning och onödig belastning på reningsverk beaktas i all tillämplig planering." Här behöver det läggas till ett "ska". Omformulering behövs även för t ex näst sista punkten och femte punkten. - Noterar att Framtiden inte var med i expedieringskretsen, kanske finns det anledning? Eller har de kanske fått den ändå? - Gör en kontroll och stäm av syftet med policy med innehåll i punkterna. Kommer staden i. o. m. policyn åt det som är viktigast? det som skapar problem? Är det rätt prioriterat? Är de delar som inte fungerar så bra med? - Jag har bifogat Göteborgs Stads policy för måltider. Den kanske kan inspirera avseende hur man kan skriva om "vilka policyn gäller för".

Stadsbyggnadskontoret	<p>I beskrivningen av kopplingen till översiktsplanen hänvisas till de tematiska inriktningarna för ”Välmående vatten” och ”Plats för teknisk försörjning”. Vi vill påpeka att det även finns fördjupade inriktningar för dagvattenfrågorna i utvecklingsinriktningarna för ”Vatten och klimat” i de geografiska fördjupningarna för Innerstaden och Frölunda/Högsbo. De anges kunna användas även i andra delar av staden.</p> <p>När det gäller policyns punkt 2 anser kontoret att det vore bra med ett förtydligande kring att staden också i sina egna materialval ska välja material med minsta möjliga påverkan. Som den nu är formulerad framgår att staden genom uppmaning och information ska verka för att material med minsta möjliga miljöpåverkan används vid kontakt med dagvatten. Vi anser att det med denna formulering finns risk att stadens roll inom byggnation och förvaltning missas.</p>
Park- och naturförvaltningen	<p>PONF la fram synpunkter som kan sammanfattas i följande punkter (utdrag):</p> <ul style="list-style-type: none"> - I samband med samnyttjande av allmän plats park kan svårigheter uppstå i enlighet med Boverkets föreskrifter (2020:5, 4 kap. § 7). - Bland annat att de är mångfunktionella där park- eller naturfunktionen är huvudändamålet och att dagvattenlösningen inte tar större yta i anspråk än vad riktlinjen framhåller. Om detta inte är möjligt behöver ytan planläggas som något annat än allmän plats park/natur. - Förvaltningen anser att stadens grönstrategi, trädpolicy och förvaltningens riktlinje för dagvatten och skyfall kan kopplas till dagvattenpolicy. - Inget i policyn går emot förvaltningens styrande dokument. Både grönstrategin (Grönstrategi för en grön och tät stad, dnr 0480/11) och trädpolicy (Stadens träd, policy för park- och gatuträd i Göteborg, dnr 909/14) betonar vikten av ekosystemtjänster, där fördröjning och rening av dagvatten ingår bland de reglerande ekosystemtjänsterna.
Lokalförvaltningen	<p>Kommentarer, där klammern anger vilken punkt som det hänvisas till:</p> <p>[punkt 2, Källor till förorening av dagvatten...] Beakta att stadens verksamhetslokaler (bmss, Ävo, skolor, förskolor) till störst del är på kvartersmark.</p> <p>[punkt 5, Samnyttjande av stadens rum...] Otydligt syfte med meningen. Är det en uppmaning att samnyttja, eller välja öppna dagvattenlösningar?</p> <p>Att samnyttjande är en förutsättning för tät, grön och hållbar stad, ser vi som ett väldigt förenklat påstående då förutsättningarna för att lyckas är beroende av en lång rad komplexa förhållanden.</p> <p>Öppna dagvattenlösningar behöver nödvändigtvis inte tillföra nämnda fördelar, utan det krävs en god gestaltning och andra förutsättningar för</p>

	<p>att det ska införlivas. Likväl som att nämnda fördelar eventuellt inte uppfylls, kan en lång rad andra ekosystemtjänster främjas av öppen dagvattenanläggning (pollinering som exempel). Därmed kan det räcka att endast nämna ordet ekosystemtjänster.</p> <p>[punkt 7, Dagvattenanläggningar utformas så...] Kräver LCC-analys och värdering av samtliga genererade ekosystemtjänster samt en jämförelse av exempelvis förlorade ekosystemtjänster med annan anläggning. Vilken metod har vi för att monetärt värdera ekosystemtjänster? Hur ställs det värdet i jämförelse med anläggning- och driftskostnader?</p> <p>Som meningen kan tolkas, finns risk att endast lägsta anläggningskostnad/ driftskostnad styr val av anläggning. Exempelvis vid val mellan en makadam- och grönyta, finns risk att kalkylen slår fel.</p> <p>[punkt 8, Instängda områden...] Förstår inte vad som åsyftas. Frågor som väcks: -Menas att dagvattenanläggningar inte ska planeras och byggas i instängda områden? -Eller ska instängda områden (slutna kvarter?) undvikas i framtida stadsplanering? -Vilka skeden är det ok med instängda områden (efter planering och byggnation)?</p>
Miljöförvaltningen	<p>Miljöförvaltningens kommentarer är omfattande och ligger som bilaga 3. Nedan finns ett utdrag från dessa:</p> <p>Allmänna synpunkter I illustrationen på framsidan i policyn saknar vi vattendrag och grundvatten i den blå cirkeln.</p> <p>Källa Policyn kan förtydligas när det gäller att föroreningar ska hanteras och begränsas så nära källan som möjligt, både vad det gäller val av byggnadsmaterial och även när det gäller trafikdagvatten och dagvatten från andra förorenade ytor. Bästa möjliga teknik ska väljas och principen är att förorenaren betalar.</p> <p>Kopplat till val av byggnadsmaterial bör det framgå att man vid planering och byggnation ska välja ett material som innebär minsta möjliga miljöpåverkan.</p> <p>Att redan i byggskedet välja rätt material är att begränsa föroreningarna vid källan och i linje med produktvalsprincipen i miljöbalken.</p>
Trafikkontoret	<p>Trafikkontoret väljer att lägga fram ett nytt förslag på dagvattenpolicy istället för att kommentera på remissförslaget. Se vidare i bilaga 4.</p>

Datum 2022-03-04
Diarienummer 2022-1078

Kretslopp och vatten
kretsloppochvatten@kretsloppochvatten.gotteborg.se

Yttrande över förslag till ny dagvattenpolicy för Göteborgs stad

Kretslopp och vatten har skickat remissen till miljöförvaltningen för yttrande senast den 25 februari 2022, med förlängd tid till den 4 mars 2022.

Kretslopp och vattens diarienummer i ärendet är 0171/21.

Sammanfattning

Miljöförvaltningen ser positivt på att stadens dagvattenpolicy uppdateras utifrån gällande lagstiftning, regler och riktlinjer samt andra styrande och stödjande dokument i staden som rör vattenfrågor.

Miljöförvaltningen bedömer att policyn tydligare bör ange att man vid exploatering ska verka för att källor till föroreningar minimeras samt att man säkerställer att de föroreningar som uppkommer vid exploatering kan renas och omhändertas. Policyn kan bli tydligare på ett antal punkter när det gäller att begränsa föroreningar vid källa och minimera spridning av föroreningar.

Vi ser gärna att dagvattenpolicyn även blir tydligare i val av dagvattenrening och ge anvisning mot att välja öppna gröna lösningar som tillför andra värden till staden och dess närmiljö.

Miljöförvaltningens synpunkter

I illustrationen på framsidan i policyn saknar vi *vattendrag* och *grundvatten* i den blå cirkeln, vilket gärna får kompletteras.

Göteborgs Stads dagvattenpolicy

Göteborgs Stads åtgärdsplan för god vattenstatus 2022-2027 anges som styrande dokument, men den är inte beslutad ännu. Åtgärdsplan för god vattenstatus har varit ute på remiss och skulle enligt tidplanen gått upp för beslut till Kommunfullmäktige under våren 2022. Eftersom åtgärdsplanen bygger på Vattenmyndigheten i Västerhavets åtgärdsprogram behöver vi dock avvakta beslut i pågående regeringsprövning. Vattenmyndighetens åtgärdsprogram skulle ha antagits i december 2021, men Havs- och vattenmyndigheten och ett trettiotal kommuner har begärt regeringsprövning vilket gör att tidplanen i dagsläget är mycket oviss. Det bör därför framgå att Göteborgs stads åtgärdsplan för god vattenstatus är under antagande men inte beslutad.

Begränsa föroreningar vid källan

Miljöförvaltningen anser att policyn kan förtydligas när det gäller att föroreningar ska hanteras och begränsas så nära källan som möjligt, både vad det gäller val av byggnadsmaterial och även när det gäller trafikdagvatten och dagvatten från andra förorenade ytor. Bästa möjliga teknik ska väljas och principen är att förorenaren betalar.

Kopplat till val av byggnadsmaterial bör det framgå att man vid planering och byggnation *ska* välja ett material som innebär minsta möjliga miljöpåverkan. Vi vet av erfarenhet att dagvatten som avleds från kopparkoppar och förzinkade ytor innehåller höga halter av metaller och att det är svårt att få till en effektiv och långsiktigt fungerande dagvattenrening för dessa ämnen. Att redan i byggskedet välja rätt material är att begränsa föroreningarna vid källan och i linje med produktvalsprincipen i miljöbalken.

Under avsnittet om att begränsa föroreningar vid källan och utformning av allmän plats, kan policyn tolkas som att det enbart är rening av fosfor och kväve som krävs, men det kan även gälla andra ämnen. Det bör framgå att det råder samma krav för allmän platsmark som för kvartersmark. Rening av dagvatten från kvartersmark görs av fastighetsägaren. Vi anser därmed att det bör tilläggas att utformning och drift av allmänplatsmark och kvartersmark, ska ske på ett sätt som även minimerar spridning av fosfor och kväve samt föroreningar.

En stor källa till föroreningar i dagvatten är trafiken. Policyn kan bli ännu tydligare och beskriva att staden i samband med ombyggnation och nybyggnation av vägar och gator, alltid ska verka för att begränsa spridning av föroreningar från trafiken som en del i planeringsprocessen. Trafikkontoret har tillsammans med förvaltningen Kretslopp och vatten kartlagt dagvattenrening vid alla gator med högre trafikbelastning och det finns därmed ett gediget underlag att utgå ifrån vid bedömning av behov av dagvattenåtgärder vid planering inför ombyggnation av vägar. Vid nybyggnation av trafikområden ska dagvattenrening alltid utredas.

Minimera mängden dagvatten och välj gröna lösningar

Vi saknar en skrivning om att minimera mängden dagvatten som uppstår genom att sträva mot en mindre andel hårdgjorda ytor och förespråka mer genomsläppliga material i stadsutvecklingen.

Miljöförvaltningen ser gärna att policyn i första hand förespråkar att öppna gröna lösningar eftersträvas i stadsutvecklingen, vilket tillför mervärden till omgivningen, främjar biologisk mångfald och har en positiv inverkan på klimatet. I många exploateringsprojekt ser vi att tidiga förslag på gröna lösningar ofta väljs bort i senare planeringsskede av olika anledningar och här kan policyn bli en tydlig drivkraft.

Policyn är tydlig när det gäller bortkoppling av ovidkommande vatten till kombinerat ledningsnät. Detta arbete pågår och är ständigt aktuellt för att minska tillförseln av dagvatten till Ryaverket.

Förslag till ny dagvattenpolicy för Göteborgs stad

Kretslopp och vatten har tagit fram ett förslag till uppdaterad dagvattenpolicy för Göteborgs stad, som ska ersätta tidigare dagvattenpolicy som var en del av den fördjupade översiktsplanen (FÖP) Vatten, vilken kommer att upphöra att gälla i samband med antaganden av en ny översiktsplan under 2022.

Kretslopp- och vattennämnden beslutade den 19 januari 2022 att remittera förslag till uppdaterad dagvattenpolicy till berörda förvaltningar och bolag. Remissen behöver inte nämndbehandlas. Kretslopp och vatten önskar svar senast 25 februari 2022.

Kommande ÖP fastslår att vattenfrågorna ska vara strukturerande i stadens planering, vilket beskrivs mer konkret i de tematiska inriktningarna *Välmående vatten* och *Plats för teknisk försörjning*. Förutsättningarna för att det ska fungera i praktiken behöver förstärkas.

Utöver koppling till ÖP har dagvattenpolicyn koppling till andra styrande dokument inom staden så som *Åtgärdsplan god vattenstatus* och *Göteborgs stads miljö- och klimatprogram*.

Lagar och regler som styr dagvatten är Lagen om allmänna vattentjänster (LAV), miljöbalken samt Plan- och bygglagen samt riktlinjer och råd från Svenskt vatten. Staden har egna stödjande dokument i *Reningskrav för dagvatten*, *Riktlinjer och riktvärden för utsläpp av förorenat vatten till dagvattennät och recipient* och *Åtgärdsplan Avloppsavledning (ÅPA)*.

Dagvattenpolicy

Policyn är vägledande i plan- och bygglovshandlingen och i förvaltningarnas och bolagens egna löpande verksamheter, såväl på allmän plats som på kvartersmark.

- Dagvattenhandlingen utformas med hänsyn till människors välmående, hälsa och säkerhet, miljön i vatten och mark, samt minimerar risken för skador på byggnader och anläggningar. Framtida exploateringar äventyrar inte möjligheterna att uppnå god vattenstatus i recipienterna.
- Källor till förorening av dagvatten begränsas genom att:
 - Göteborgs stad genom uppmaning och information verkar för att material med minsta möjliga miljöpåverkan används vid kontakt med dagvatten.
 - Utformning och drift av allmän plats sker på ett sätt som minimerar läckage av fosfor och kväve.
 - Göteborgs stad begränsar föroreningar från fordon och gaturum.
- Den allmänna dagvattenanläggningen avleder och renar dagvatten med tillräcklig kapacitet enligt gällande lagstiftning, rättsfall och praxis, baserat på aktuella prognoser avseende klimat, bebyggelse och utsläppsvillkor.
- Dagvatten fördröjs och där så är lämpligt tas omhand lokalt, för att upprätthålla grundvattennivåer och skapa en god bebyggd miljö med ett robust mikroklimat.

- Samnyttjande av stadens rum är en förutsättning för en tät, grön och hållbar stad med utrymme för mänskliga behov. Öppna dagvattenlösningar med fördröjning, rening och transport på ytan tillför estetiska värden, ekosystemtjänster, grönska och långsiktig robusthet.
- Där så är lämpligt ska lösningar för dagvatten och skyfall samordnas.
- Dagvattenanläggningar utformas så att en fullgod lösning erhålls till den samhällsekonomiskt lägsta anläggnings- och driftskostnad som är möjlig. Alla nyttor som anläggningen tillför ska värderas.
- Instängda områden undviks vid planering och byggnation.
- Möjligheter till separering av kombinerade avloppssystem för att minska bräddning och onödig belastning på reningsverk beaktas i all tillämplig planering.

Ärendet har handlagts av:

Jenny Mossdal, Miljöinspektör
E-post: jenny.mossdal@miljo.goteborg.se
Telefon: 031-368 38 09

Josefine Evertsson, Agnes Söderlund och Liselotte Lindgren har deltagit i granskning av remissen.

Behandling av personuppgifter

Miljöförvaltningen behandlar personuppgifter när det är nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i vår myndighetsutövning. Personuppgifter kan komma att lämnas ut till andra om det krävs enligt lag eller annan författning eller är nödvändigt för ärendets handläggning. Miljö- och klimatnämnden ansvarar för att personuppgifter behandlas i enlighet med EU:s dataskyddsförordning GDPR. Läs mer på goteborg.se/personuppgiftermiljoforvaltningen

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-06-29

Diarienummer 00371/22

Handläggare

Anna Hassani Nordqvist Trafikkontoret/GBG Stad

Telefon:

E-post:

anna.hassani.nordqvist@trafikkontoret.goteborg.se

Svar på remiss om uppdaterad dagvattenpolicy

Beskrivning av ärendet

Trafikkontoret har på tjänstemannanivå tagit del av remissversion och förslag till uppdaterad dagvattenpolicy. I detta PM sammanfattas synpunkter och förslag på punkter till policyn under berörda rubriker i Kretslopp och vattens remiss.

Stödjande dokument

Dokumentet, Överenskommelse om samverkan angående dagvatten och vattendrag inom Göteborgs Stad med bilagor, bör tas upp bland stödjande dokument.

Förvaltningens bedömning

Trafikkontoret har valt att inte kommentera varje enskild punkt i policyn utan föreslår nya formuleringar till punkterna i dagvattenpolicy och de bedöms täcka in de ursprungliga punkternas innebörd. Med utgångspunkten i den inledande meningen att ”Policyn är vägledande i plan- och bygglovshantering och i förvaltningarnas och bolagen egna löpande verksamheter, såväl allmänplats som på kvartermark”, anser trafikkontoret att följande punkter ger stadens arbete med dagvatten rätt riktning.

- Vid planering och utformning av dagvattenlösningar är ambitionen att anläggningarna ska bidra till att förbättra recipientens begränsande kvalitetsfaktorer* så att miljökvalitetsnormerna kan uppnås.
- Vid planläggning ska dagvattenhanteringen ges tydliga och definierade utrymmesbehov för att säkerställa att tillräckliga ytor och djup avsätts för rening och fördröjning av dagvatten samt för att underlätta samnyttjande och gestaltning av multifunktionella stadsrum.
- Dagvattenanläggningar och skyfallsanläggningar ska samordnas så långt som möjligt.
- Anläggningar som ökar samhällets motståndskraft mot klimatförändringar och bidrar med ekosystemtjänster, tillför estetiska värden samt bidrar till hälsofrämjande livsmiljöer ska prioriteras framför anläggningar som inte kan ge dessa mervärden.
- Källor till förorening av dagvatten ska begränsas genom medvetna val av; material, drift- och underhållsmetoder samt vid planering och genomförande av åtgärder i samband med investering och reinvestering.

- Den samhällsekonomiskt mest fördelaktiga lösningen ska väljas. I den ekonomiska värderingen ska anläggnings- och driftkostnader värderas tillsammans med övriga nyttor som anläggningen tillför.

* Endast kvalitetsfaktorer som är relevanta och som kan påverkas av aktuell plan, projekt eller åtgärd behöver beaktas.

Jenny Adler

Avdelningschef

Göteborgs
Stad

Detta dokument är elektroniskt signerat.

Signed by: JENNY ADLER

Date: 2022-06-29 19:00:03

BankID refno: 154ec096-aa9f-4c42-a9ef-6085156d0763

Avdelningschef Samhälle: Jenny Adler

Göteborgs
Stad

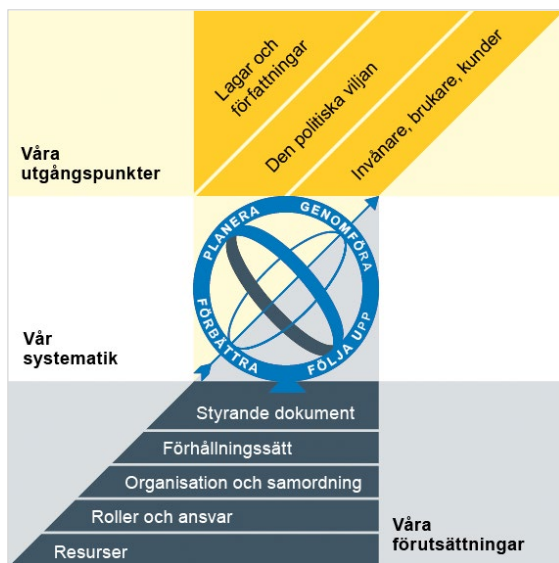
Göteborgs Stads dagvattenpolicy

Reglerande styrande dokument

- Policy
- Riktlinje
- Regel
- Anvisning
- Rutin
- Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Dokumentnamn: Göteborgs Stads dagvattenpolicy

Beslutad av: [Nämnd/styrelse/befattning]	Gäller för: Alla nämnder och bolagsstyrelser i Göteborgs stad som bär ett ansvar för planering och hantering av dagvatten	Diarienummer: -	Datum och paragraf för beslutet: -
Dokumentsort: Policy	Giltighetstid: Tills vidare	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: [Funktion]
Bilagor: -			

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna policy.....	4
Vem omfattas av policyn.....	4
Bakgrund	4
Koppling till andra styrande dokument	5
Lagbestämmelser, nationella riktlinjer och rekommendationer	6
Stödjande dokument.....	6
Utgångspunkter i policyn.....	7
Policy	8

Inledning

Syftet med denna policy

Göteborgs Stads dagvattenpolicy anger hur dagvatten ska hanteras där det förekommer i stadens olika verksamheter. Policyn har flera syften som att:

- minska mängden dagvatten, dvs att öka infiltration och interception¹
- öka trögheten i avrinningen
- rena dagvattnet
- skydda byggnader, natur- och kulturvärden, och människors liv och hälsa
- ge fler ekosystemtjänster
- öka resiliensen mot kommande klimatförändringar.

Vem omfattas av policyn

Denna policy gäller tills vidare för alla nämnder och bolag i Göteborgs Stad som bär ett ansvar för planering och hantering av dagvatten. Policyn reglerar även inriktningen på det övergripande dagvattenarbetet i staden.

Bakgrund

Detta dokument ersätter tidigare dagvattenpolicy som var en del av fördjupad översiktsplan (FÖP) Vatten. FÖP Vatten upphörde att gälla i samband med antagande av ny översiktsplan (ÖP) 2022.

ÖP fastslår att vattenfrågorna ska vara strukturerande i stadens planering, mer konkret beskrivet i de tematiska inriktningarna *Välmående vatten* och *Plats för teknisk försörjning*. Förutsättningarna för att det ska fungera i praktiken behöver förstärkas.

¹ Avdunstning från vegetation.

Koppling till andra styrande dokument

Styrande dokument	Koppling till denna policy
Göteborgs stads översiktsplan	I översiktsplanen fastslås att vatten behöver vara en strukturerande fråga i planeringen, mer konkret beskrivet i de tematiska inriktningarna <i>Välmående vatten</i> och <i>Plats för teknisk försörjning</i> . Det finns också fördjupade inriktningar för <i>Vatten och klimat</i> i de geografiska fördjupningarna för Innerstaden och Frölunda/Högsbo. De anges även kunna användas i andra delar av staden.
Åtgärdsplan god vattenstatus	Åtgärdsplanen anger aktiviteter för att stärka det systematiska vattenmiljöarbetet i Göteborgs Stad. Kopplar an till målet om att <i>Göteborgs Stad arbetar för renare hav, sjöar och vattendrag</i> (åtgärdsplanen är under antagande men inte antagen).
Göteborgs stads miljö- och klimatprogram 2022–2030	Miljömålet <i>Göteborg har en hög biologisk mångfald</i> med delmålet att <i>Göteborgs Stad arbetar för renare hav, sjöar och vattendrag</i> och miljömålet <i>Göteborgarna har en hälsosam livsmiljö</i> som innefattar delmålet: <i>Göteborgs Stad säkrar tillgången till grönområden och nyttjar ekosystemtjänster</i> . Den tvärgående strategin. <i>Vi planerar för en grön och robust stad</i> .

Lagbestämmelser, nationella riktlinjer och rekommendationer

Lagstiftning och övrig nationell styrning, inklusive publikationer från branschorganisationen Svenskt Vatten (som fungerar som vägledning vid tvister i domstol) med koppling till policyn:

Lagstiftning/råd från branschorganisation	Koppling till denna policy
Lagen och allmänna vattentjänster, LAV	Lagen ställer krav om att VA-huvudmannens system ska tillgodose skäligen anspråk på säkerhet (13§).
Miljöbalken, MB	Miljöbalkens 5:e kapitel fastslår att verksamheter som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljö kvalitetsnorm inte får tillåtas. Tillräckliga åtgärder måste vidtas.
Plan och bygglagen, PBL	Planering av ett område ska ske endast om marken från allmän synpunkt är lämplig för ändamålet. I många fall krävs åtgärder i genomförandefasen för att öka markens lämplighet ur dagvattenhänseende.
Svenskt vattens publikationer	Avledning av dag- drän- och spillvatten - funktionskrav, hydraulisk dimensionering och utformning av allmänna avloppssystem. P110. 2016. Hållbar dag- och dränvattenhantering – råd vid planering och utformning. P105. 2011.

Stödande dokument

- Reningskrav för dagvatten; Kretslopp och vatten, Göteborgs stad, 2021.
- Riktlinjer och riktvärden för utsläpp av förorenat vatten till dagvattennät och recipient; Miljöförvaltningen, Göteborgs Stad, R2020:13.
- Åtgärdsplan Avloppsavledning 2010: Handlingsplan för Göteborgs avloppsavledning (ÅPA); Kretslopp och vatten, Göteborgs stad, med senaste revision 2020-12-03.
- Göteborgs grönplan för en nära, sammanhållen och robust stad 2022 – 2030

Utgångspunkter i policyn

För att möta nuvarande och kommande klimatförändringar och göteborgarnas behov av en hållbar stad är det viktigt att dagvattenhanteringen stödjer arbetet med att göra staden mer resilient, vilket bland annat innebär ett mer robust mikroklimat. Praktiskt betyder det att gröna lösningar och naturvårdsåtgärder ska lyftas fram inom dagvattenhanteringen. Det är viktigt att begränsa mängden hårdgjord yta för att på så sätt gynna vattenbalansen i staden och tillförsel av vatten till vegetation.

Dagvattenhanteringen ska utformas med hänsyn till människors välmående, hälsa och säkerhet, miljön i vatten och mark, samt minimerar risken för skador på byggnader och anläggningar. Framtida exploateringar ska inte äventyra möjligheterna att uppnå god vattenstatus i recipienterna. Vidare ska källor till förorening av dagvatten begränsas. Detta görs bland annat genom att Göteborgs stad via uppmaning och information verkar för att material med minsta möjliga miljöpåverkan används vid kontakt med dagvatten, men även att utformning och drift av allmän plats sker på ett sätt som minimerar läckage av fosfor och kväve, och att Göteborgs stad begränsar föroreningar från fordon och gaturum.

Policy

Dagvattenpolicyn är vägledande i plan- och bygglovshanteringen och i förvaltningarnas och bolagens egna löpande verksamheter, såväl på allmän plats som på kvartersmark.

- Dagvatten ska hanteras som en resurs som berikar bebyggelsemiljön med avseende på upplevelser, rekreation, lek, naturvärden och biologisk mångfald.
- Den allmänna dagvattenanläggningen ska avleda och rena dagvatten med tillräcklig kapacitet enligt praxis, baserat på aktuella prognoser avseende klimat, bebyggelse och utsläppsvillkor.
- Vid exploatering såväl som i löpande verksamhet ska staden enligt produktvalsprincipen verka för att källor till föroreningar minimeras. På samma sätt ska utformning och drift av allmän platsmark och kvartersmark ske på ett sätt som minimerar spridning av fosfor och kväve samt föroreningar.
- Föroreningar ska hanteras och begränsas så nära källan som är möjligt.
- Separering av kombinerade avloppssystem för att minska bräddning och onödig belastning på reningsverk ska beaktas i all tillämplig planering.
- Användningen av vegetation och infiltration ska eftersträvas för att minska mängden dagvatten. Detta innebär att naturhärmande dagvattenlösningar ska eftersträvas.
- Dagvatten ska om möjligt fördröjas lokalt och företrädesvis genom öppna lösningar.
- Områden utan naturliga avrinningsvägar (så kallade instängda områden) ska undvikas vid planering och byggnation.
- Vid planläggning ska dagvattenhanteringen ges tydliga och definierade utrymmen för att säkerställa att tillräckliga ytor och djup avsätts för rening och fördröjning samt samnyttjande och gestaltning av multifunktionella stadsrum.
- Där så är lämpligt ska lösningar för dagvatten och skyfall samordnas.
- Proportionalitetsprincipen ska följas vilket innebär att åtgärden ska vara rimlig i förhållande till den nytta den åstadkommer.